

הצעת פתרון בחינת הבגרות

בתנ"ך דתי

מוגשת על-ידי רשת אנקורי.
הפתרון נכתב על-ידי

אדלשטיין מנחם

מחבר חוברת המיקוד תנ"ך ממ"ד

בהוצאת אנקורי

ניתן למצוא את הפתרון גם ב-

www.ankori.com

www.yeditchon.co.il

אנקורי

בגרות

ופסיכומטרי

1.800.85.85.85

שאלון 002106

קטע שלא נלמד – שמואל א', כ"ח, 25-3.

1. א.ם בני ישראל לא ישמעו בקול הנביאים, לתקן מעשיהם הרעים, ולקיים את התורה כראוי, המקדש ייחרב. התכלית: למנוע את החורבן.
2. א.ם השמיטו את הקריאה לחזור בתשובה, ולמנוע בכך את החורבן. ייחסם לנביא: הם לא מתייחסים ברצינות לאזהרותיו. או: הם רואים בו גורם שלילי, העלול לגרום להורדת המוראל בעם.
- ב. הם חשדו בו, שהוא ממציא מלבו את נבואת החורבן. בפס' ט' הם אומרים לו: למה נבאת בשם ה'?
3. א. בפס' י"ב-י"ג הוא מדבר על נבואתו. ובפס' י"ד-ט"ו – על העמדתו לדין. בחלק א': הוא מתעקש על היותו שליח ה', וחוזר על קריאתו לחזרה בתשובה. בחלק השני: הוא מזהירם, לבל יהרגו אדם חף מפשע, כי זה ישפיע לרעה על כל העיר.
- ב. (1) בפסוקים ד'-ו' מובלט האיום לעונש, ובפס' י"ג מובלט רצון ה' להמנע מעונש. (2) כי הוא מראה להם, שיש סיכוי למנוע חורבן.
4. א. שגם מיכה הזהיר מפני חורבן, חזקיהו התפלל לה', פחד ממנו. ואכן נמנע החורבן! ב. שפסוק זה כבר לא נאמר ע"י הצוברים בקטע הקודם. הנימוק: דברים הללו הפוכים במגמתם מהקודמים: מובאת דוגמא הפוכה.
5. א. בתחילה רצו להמיתו. אח"כ, חזרו בהם, ואמרו, שלא מגיע לו מוות. העמדה הסופית: כן רצו לפגוע בו.
- ב. הוא מגלה אומץ, כי לא פחד לנבא דברים לא פופולאריים. הוא לא פוחד ממוות (פס' ד'), ולכן לא "נלחץ" ולא מתחנן על נפשו. הוא בוטח בה', שלא יאונה רע לשלוחיו. הוא רוצה את טובת העם, ומוכן לסכן עצמו לשם כך.
6. א. פנייה אחת: להחליט איזה אל הם רוצים לעבור. העם שותק. פנייה שנייה: מציע את מבחן הפרים. העם מסכים.
- ב. (1) עפ"י רש"י הייתה מטרתו להתנצל על האיסור שעבר. ולפי רד"ק: לבסס את עובדת היותו נביא ה'.
- (2) שכתוב: "היום יודע, כי אתה אלוקים ואני עבדך".
7. א. (1) אריות פגעו במתיישבים החדשים, והכהן הובא, כדי ללמדם איך לנהוג בארץ, כדי לא להכעיס את ה' (כי א"י קדושה).
- (2) הכוונה ליושבי הארץ הישראלים, לפני שגלו. התושבים החדשים המשיכו משם את פולחנם, אותו הביאו מארץ מוצאם, וגם עבדו את ה', כפי שלימודם הכהנים.
- ב. פס' י"ג מדבר על "גרי האריות", ופס' ל"ד על עם ישראל שגלו משומרון. "המשפטים הראשונים" – חטאיהם לפני הגלות.
8. א. (1) ניתן לומר, שהוא לא היה מרוצה, כי האכילוהו בכח את המגילה. וניתן לומר ההפך, כי המגילה הייתה מתוקה לו.
- (2) נבואותיו תהיינה רעות וקשות, יגרמו לבכי וקינה.
- ב. (1) סרבנותם להקשיב לנביא אינה נובעת מיחס שלילי לנביא, אלא מסרבנותם לקבל עליהם את עול ה', שהנביא הוא נציגו. על הנביא לקבל את יחס ה', כפגיעה אישית בו.
- (2) השליחות יכולה לגרום לו תסכול, כי הוא יראה, שלא יקשיבו לו. כמו כן הוא עלול לסבול איומים שונים, ולכן ה' מחזק אותו (פס' ח'-ט') שלא יפחד.
9. א. הנביא קורא לאויביי ישראל מסביב, כדי לראות את המצב החברתי הנושא בשומרון. הם עתידים לראות את העונשים שיבואו.
- ב. (1) המשל: רועה, המביא לבעל הצאן שאריות בהמה שנטרפה.
- (2) הנמשל: כך מישאל יישארו רק שרידים, אחרי העונש.
10. א. (1) הוא חש עזוב, אין לו על מי להישען, בדידות וכד'. אבל בוטח שה' יעזור לו.
- (2) כדי ששאיפת אויביו לפגוע בו, לא תתגשם (ע"י עדות שקר וכד').
- ב. בעיה תחבירית: יש משפט תנאי, שחסר לו המשפט העיקרי. הפתרון: החלק החסר הוא בפסוק הקודם: אם לא הייתי בוטח בה', היו אויביי גוברים עלי...
11. א. (1) המבנה: קביעת עובדה, ושורת דוגמאות במבנה ניגודי (גם: מבנה אנפורי). הוא רוצה להמחיש, שלכל פעולה בעולם, יש, מאת ה', את הזמן הראוי לה- להצלחה או לכישלון. לנו אין שליטה על- כך.
- (2) המסקנה: אין תועלת במאמץ אנושי יותר מיד, מעבר להשתדלות בסיסית.
- ב. הקב"ה נתן לאדם שאיפה לחיות לעד, אבל הגביל את יכולתו להבין את פשר מעשי ה', מראשית ועד סוף. והמסקנה ב"ב: טוב לאדם לשמוח בחלקו/ לעשות מעשים טובים, בעיני ה'.
12. א. ההבדל: בפס' י"ב-י"ד יש רשימת גאוותנים למיניהם, (אנשים) ובקטע ט"ו-ט"ז: חפצים בהם מתגאים העשירים. המשותף: יכלו מן העולם ביחד. א- המשותף הוא עושר: עשיר ועושר.
- ב. 1. גאוות האדם תחלוף, ובמקביל כבוד ה' יעלה. 2. ישליכו אליליהם. 3. יתחבאו בכל פינה מפחד האויב (י"ז).
13. א. הוא ראה שאחז לא מגיב, מהסס, ראה שלא האמין. התוספת: מציע לו אות לחיזוק הנבואה. התכלית: להשפיע על אחז לבטוח בה', נוכח מצבו, ולא לפנות ולבקש את עזרת אשור.
- ב. ניתן להבין, שאחז עונה מתוך אמונה בה', אינו זקוק לאות (כי נאמר בתורה, שאסור לנסות את ה'), אבל באמת זה נאמר מחוסר אמונה, והראיה: תגובת הנביא הנרגז.

שאלון 002105

1. א. את האדם הוא לא שואל על עצם המעשה, אלא על מקומו (רש"י, פנייה רכה), או על מצבו הרוחני- איך הגעת למצב כזה?! פנייה עקיפה יותר. את האישה הוא שואל על מה שקרה. פנייה ישירה, בתוכחה.
- (2) האישה החטיאה את בעלה, ולכן היא מסיתה, והיחס אליה יותר קשה, כי מעשיה חמור יותר.
- ב. המילה היא א.כ.ל. וניתן ללמוד שהעונש הוא מידה כנגד מידה לחטא. דוגמא: "ותאכל מן העץ"- חטא, "בזיעת אפך תאכל לחם"- עונש.

2. א. (1) הוא כבר קבע, שיעקב ישלוט בעשיו ומשפחתו וברכו בהצלחה חקלאית, ובמה כבר ניתן לברך את עשיו? ! שהוא נותן לעשיו אפשרות לפרוק מעליו את עול יעקב, ומברכו גם כן בברכות חקלאיות.
- ב. (2) השינוי הוא שיצחק מאפשר לעשיו לפרוק את עולו מיעקב, וכן מוסיף גם לו ברכה חקלאית, שאינה באה על חשבון יעקב.
3. א. * ליעקב אמר "רַב" – הרבה, ולעשיו לא. * ליעקב תהיה הברכה בארץ כנען, ולעשיו במקום אחר.
- ב. (1) אחרי מלחמת אברהם ב- 4 המלכים
3. א. * פחד מנקמות המלכים. * פחד שנגמרו זכויותיו.
- ב. (1) הקב"ה חשב לאברהם לצדקה, על עצם העובדה, שאברהם האמין בו.
4. א. (2) אין זה דבר כה מיוחד, שאברהם האמין בה', ולא היה צורך לציין זאת. זה מובן מאליו. אך יעקב נוצר: אם ה' יהי איתו, הרי קודם ה' הבטיח לו שמירה? ! יישוב: יעקב חשש, שמא הוא יימצא בעתיד לא ראוי למימוש ההבטחה, עקב חטאים וכדו'.
- ב. לכאורה הוא לא בטוח, שה' יהיה לו לאלוקים? ! זה תלוי במשהו? ! היישוב: רַשׁ"י: ששם ה' יהיה תמיד מצוי בזרעו, עד עולם. יאמינו בו תמיד. ספורנו: "אלוקים" במשמעות שופט: ה' ישפוט אותי אם לא אקיים נדרו.
5. א. (1) הוא מציע לא להרוג את יוסף במו ידיהם, כהצעת האחים. מטרתו האמיתית: להציל את יוסף, להביאו הביתה.
- ב. (2) הוא לא ידע (ע"פ חז"ל) על המכירה, (כי לא היה עם האחים). הוא חשב, שהאחים לבסוף לא שמעו לו והרגו אותו. והראיה, שבמ"ב הוא מאשים במותו.
6. א. * ע"פ הרמב"ן: את הביטוי אמרו האחים במפורש. ע"פ חז"ל, זה לא מדבריהם.
- ב. (1) את קולות המחאה והסרבנות לעלות הארץ (פסוקים כ"ז- כ"ח)
2. (2) משמע, שמשה לא נכנס לארץ בגלל חטא המרגלים, והרי ידוע שזה בגלל חטא הכאת הסלע. רמב"ן: משה כלל עצמו בכלל כל אלה שלא נכנסו לארץ בגלל התנהגות העם, במקרים שונים.
7. א. כי הגזרה לעונש הייתה עם שבועה, ולכן אינה יכולה להיקרע.
- ב. (1) לא תיתן לגויים חנייה בארץ, בכך שתמכור להם קרקע, דירה וכו' וכן לא ישאו חן בעיניך, לא תחבב אותם.
2. (2) "בנך" – נכדך. בעל בתך יסיר אותו. ההלכה: ע"פ הדין: יהודי הוא רק מי שנולד לאם יהודיה.
- ב. (1) כדי להראות את מחויבות ה' לקב"ה, ולכן להשמיד הע"ז.
2. (2) הוא מוסיף שהקשר עם ישראל הוא קשר בל ינתק לעולם, כהבטחה לאבות.

שאלון 002104

1. א. (1) השחרור לעבוד את ה' במדבר.
- ב. (2) שהם ירצו עתה לנוח ממלאכתם.
2. א. 1. מקל הוריו. 2. מכה הוריו. 3. גונב איש ומכרו.
- ב. על שבת ורפואה (הוצאת רופא). בפס' כ"ה: צער, נזק, בושת.
3. א. לא להקריב ב"ד ניסן, קרבן פסח, כשלא ביערו עדיין את החמץ.
- ב. מותר שיהיה בבית חמץ, וזה לא יום טוב.
4. א. בגיל 25 הוא מתחיל ללמוד לעבוד, ובגיל 30 עובד ממש.
- ב. בגיל 50 מפסיק לעבוד עבודות פיזיות, אך ממשיך בעבודות קלות (נעילת שערים, שירים).
5. א. ליתרו
- ב. בעל הכהנים, שהם יברכו בשם ה' המפורש.
- ג. לקחת מטות של ראשי השבטים, לשימם בקוה"ק ולראות של מי פרח.
- ד. ביקשו לעבור דרך ארצו, אך הוא סרב ויצא להלחם.
6. א. בין הקודש לקוה"ק, עשויה מבדי תכלת וארגמן. תולעת שני ושש משזר, עם פיתוחים מיוחדים. שימשה למניעת ראיית ארון הברית.
- ב. (1) על הארון בקוה"ק, עשויה מקשה זהב, כיסוי לארון.
2. (2) שני כרובים זהב.
7. א. עשו עצמם בורחים, וידעו ברגע שראו את עשן העיר מתמר.
- ב. היו במארב מאחורי העיר, וידעו לקום ולהסתער, כשראו את כידון יהושע מונף.
8. א. יהושע – כדי לדרבנם להמשיך בכיבוש הארץ. משה – להרגיע את ישראל על שפת ים סוף.
- ב. על השוואה לקיום ההבטחות לטובה: כמו שקיים את כניסתם לארץ.
9. א. * לא יכלו ללכת בדרכים ראשיות. * נסו לערים הבצורות מערי הפרזים.
- ב. לבטח סיסרא מחלק שלל המלחמה, לכן הוא מתעכב.
10. א. בכך שלא איפשר לאכול, גרם לעייפות העם, שלא יכלו להלחם כהלכה. לו אכלו, היו הורגים יותר.
- ב. הוא ערך גורל, הוא היה מוכן להמיתו.
11. א. בניו יענשו ככל אדם, אבל רק בידי שמים.
- ב. עם דוד: שושלת, מלוכה לישראל: ניסים ביד"מ וכיבוש הארץ הפכת אותנו לעמך.
12. א. הסכים להשבת אבשלום.
- ב. כשאבשלום שלח שליחים ליואב, הוא לא התייחס. המלך הסכים לקבל את אבשלום.
13. א. היה עליהם להעביר ידיעות לדוד.
- ב. אביתר תמך באדוניה, ולכן גורש מהכהונה. צדוק תמך בשלמה, ונבחר לכוהן ראשי.
14. א. כי הוא לא יכל לפגוע בו, עקב שבועתו לו. בהיותו איש חשוב ובעל השפעה, כדאי להרגו בעורמה, כדי לא לעורר את זעם תומכיו נגדו.
- ב. ציווהו לגור בירושלים, ולא לצאת ממנה. (כך הרחיקו ממוקד כוחו) וכשהוא יצא מהעיר, הייתה לשלמה סיבה טובה להורגו, מבלי שיחשדוהו.
15. א. קשר אש לזנבותיהם וגרם שריפות בשדות פלשת.
- ב. שהעם חש כאילו עשה משהו רע, והם עלולים למרוד בו. לכן שיקום ויודה להם, יפייס אותם.
- ג. התאבד, לאחר שכתב/אמר צוואה למשפחתו.
- ד. לתת לו את אבישג לאשה.
16. א. דוד לאבישי, כשהייתה לדוד הזדמנות להרגו במערה.
- ב. דוד לשאול, בנסיונות השכנוע לתת לו להלחם בגלית.
- ג. הקב"ה נתן לדוד, כתשובה לרצון דוד לבנות מקדש.
- ד. שלמה לה' בתפילתו בחנוכת המקדש.
17. א. גדעון – 1, עי – 4, לכיש – 2.
- ב. הפחד, שמא ישראל ישמידם, כמו את יריחו והעי, כפי שצויה ה' אותם. יהושע נענה בגלל שרימו אותו, באומרם שבאו מרחוק.
18. א. עמון – 3, ארם – 4, יריחו – 1.
- ב. כדי להודיע לשלוחים שבזו על ידי חנון, לשבת שם, עד שזקנם ושערים יצמח שוב.
19. א. מכת הנחשים שפגעה בהם. משה נצטוו להכין נחש נחושת.
- ב. אל תעלו, כי ה' לא איתכם, הכנעניים יכו אתכם.
- ג. לאחר שלא קיים את הציווי להשמיד את עמלק, הוא ביקש משמואל לשוב עימו ללוחמים, כדי לכבדו.
- ד. לאחר משל כבשת הרש. נתן הרגיעו, שלא ימות, אך הענישו בשורת עונשים שיבואו עליו.
20. א. 1. המלאך ילווה וישמור אותם בדרך. 2. יעזרם בכיבוש הארץ.
- ב. כדי שלא תרבה שם חייט השדה, שיהיו מטרד לישראל.
- ג. 1. לסייע לישראל לצבור נסיון צבאי. 2. לנסות את ישראל, אם ישמרו לא לחטא
21. א. למה לא קרא להם למלחמה?
- ב. טענו כנ"ל, אך התפתחה מלחמה בין הצדדים.
- ג. רצה להמית את כל העם. משה מצוה על אהרון לקחת מחתה ולכפר על ישראל.
22. א. הוא רצה, שבעזרתה יוכל איכשהו לחסל את דוד.
- ב. היא הבריחה אותו מהחלון, כשבפתח ארבו חיילי שאול. והשיבה: דוד איים אליה להורגה, אם לא תסייע לו.
- ג. בעקבות זה שלעה לו על ריקודיו לפני ה'. הוא אמר לה: שלרקוד לפני ה' שבחר בו למלך במקום אביה. ולכבודו הוא מוכן להשפיל עצמו.